„אין שטורם פון לעבען"

אריגינעלער העכסט־שפּאַנענדער ראָמאַן פון אידישן לעבען אויף יענער זייט ים.

פון ל. לעוואָנדאָ

איבערזעצונג ספּעציעל פאַר „אידישן זשורנאל"

(פאָרזעצונג.)

2.

אז פראַנדקעוויטש איז אוועקגעגאַנגען, האָט דער גראַף צוגעוויסענומען די פאַרפאַרטיגטע פּאַפּירען, האָט זיך געזעצט אויפ'ן סאָפע און גענומען לייענען. איבערליינענדיג, איז ער צוגעגאַנגען צום וואַנט, וואָס האָט אין פלוג אויסגעזעהן אין גאַנצען גלאַס, האָט אויף א געוויסען פונקט אָנגעדריקט מיט דעם גראַבען, פינגער, זענען פון וואַנט אָפּגעשפּרונגען טרילאַך פון א גאַנץ היפּשער שאָפע מיט פיער פאַליצעס. אויף דער אויבערשטער פאַליצע איז צווישען פאַרשידענע זאַכען געשטאַנען א קעסטעלע, באשלאָסען מיט שווארצען לעדער. דער גראַף באַלעפלאוו האָט דאָס דאָזיגע קעסטעלע אַראָפּגענומען און אוועקגעשטעלט אויף זיין שרייב־טיש. אין קעסטעלע האָט זיך געפונען די חתימה פון פאַלקס־זשאַנד מיט די פאַרב א. ז. וו. דער גראַף האָט מיט דער חתימה געוויזעלט די פאַרטיגטע פּאַפּירען און האָט דאָס קעסטעל צוריק אויפ'ן אָרט אוועקגעשטעלט אין האָט פאַרמאַכט די טירען. ער האָט ווידער פאַררויטערט די לוילקע און האָט אריינגערופען דעם לאַקיי.

— פאַן אַנדריי אין נאָך ניט געקומען?

— ער איז דאָ ערשט געווען און איז אריין צו דער פרייליין.

— בעט איהם אריין אהער.

— איך הער, אייער עקסעלענץ.

אין עטליכע מינוט אַרום איז אין קאַבינעט אריין פאַן אַנדריי, האָט זיך נאָענט פריי אָבער מיט ערפורכט א נויג געטאָן. דער גראַף האָט איהם דערלאַנגט צוויי פינגער פון דער לינקער האַנט.

— איהר האָט נאָך מיר געשיקט?

— האָט דער פאַן אַנדריי געפרעגט מיט א זיסען שמייכעל.

— יאָ, — האָט דער געגענטפערט, כמעט מיט כעס. — איך האָב נאָך דיר געשיקט, אום אויסצורייד דיר.

פאַן אַנדריי האָט אויפגעהערט צו שמייכלען.

— מיט וואָס האָב איך זיך פאַרשולדיגט?

— דערמיט, — האָט דער גראַף געענטפערט. — וואָס דיינע אויפזעהער זענען גולדס און מיר צאַהלען זיי אומזיסט געהאַלט. וואָס קוקען זיי און וואָס זענען זיי? — נאַרניט.

— איך טייל מיט, דוכט זיך, יעדען טאָג אייער עקסעלענץ וועגען אַלץ, וואָס ס'קומט פאַר אין שטאָדט, — האָט זיך פאַן אַנדריי פאַרענטפערט.

— דו טיילסט מיט? — האָט דער גראַף אויסגעשריען און האָט אירא־ניש א שמייכעל געטאָן, — ד. ה. דו טיילסט מיט, אז אין אַזאַ און אַזאַ הויז האָט מען געשפּיעלט אין פרעפעראַנס, און דאָ האָט מען זיך געקריגט, דער איז אָפּגעפאָהרען, און יענער איז געקומען צו פאָהרען, דער האָט באַשטעלט פאַר זיך א טשאַמאַרקע, און יענער האָט אויסגעשריבען פון פעטערבורג אַן אָנגלישען קאָפּעליוש. צי דאָס דאַרפען מיר דען וויסען? צי דערויף דאַרפען מיר האַלטען א גאַנצען שטאָט שפּיאָנען, וואָס קאָסטען אונז גאָר ניט בילין?

פאַן אַנדריי האָט אַראָפּגעלאָזט דעם קאָפּ און איז רוים געוואָרען, ווי א שרעלער, וואָס דער לעהרער מאַכט איהם פאַהווירפע פאַר'ן ניט קענען די לעקציע.

— און דערויף, אויף וואָס מ'דאַרף אָכטונג געבען, ניבען זיי ניט אַכטונג, — האָט דער גראַף אָנגעהויבען מיט א הערען טאָן. — זאָג זשע מיר, דו ביזט דאָך דער פאַרוואַלטער איבער די אויפזעהער, צו וויסטו וואָס ס'טוט זיך איצט אין שטאָדט, עפּעס וויכטיגערעס וויל קיך־נייעס? וואָס, ווייסט ניט! הער זשע, וואָס איך האָב זיך דערוואוסט ניט פון דיינע אויפזעהער:

דער גראַף האָט זיך געזעצט אויפ'ן סאָפע, האָט אויסגעצויגען די פיס, צו־נויפגעפלאַכטען די הענט און האָט אָנגעהויבען:

— אין שטאָדט האָט זיך געבילדעט א באַנדע ליידיג־געהער, וואָס האָבען בדעה ניט מעהר און ניט ווענינער ווי צו רוסיפיצירען די זשידען! דו פאַרשטעהסט? ס'איז נאָך ווענינ, וואָס זיי זענען ניט מיט אונז, זענען זיי נאָך דיר־עקט געגען אונז, ווענען דעם האַסטן נעהערט?

— ניין, — האָט פאַן אַנדריי ארויס־געזאָגט שטיל, און האָט ניט געוואָגט אויפצוהויבען די אויגען אויף זיין באַשולדיגער.

— אַט זעהסטו, — האָט דער גראַף געזאָגט מיט נצחון. — דיינע אויפזע־הער זענען גרויסע בוואַטען אויף נאַרישקייטען, אָבער א ענין, דעם רעכטען ענין פאַרשטעהען זיי ניט. דעריבער האָבען די מאַסקאַליזאַטאָרען (רוסיפיקאַטאָרען) ביי אונז אונטער דער נאַז געגעפענט שבת־שולען, וואו הונדערטער זשידעס פון פאַרשידענעם עלטער לערנען זיך רר־סיש. זיי האָבען פינאַנדערגעשיקט צירקוליאַרען אין אַלע אידישע געמיינדעס, אז די ראַבינערס זאָלען זייערע דרשות אין די שולען האַלטען אויף רוסיש, זיי האָבען דערלאַנגט א בקשה וועגען ערלויבען זיי אריסצוגעבען א רוסישע צייטונג און זיי זענען זיך משתדל וועגען עפענען א רוסישען לעזע־זאַל. און דאָס אַלץ ווערט געטאָן דאָ. אין צענטער פון אונזער פאַטריאָטישער טעטיגקייט, וואו אונז האָט געלונגען צו פאַלאַנזידען ניט נאָר דייטשען, אָבער אויך רוסען! אַלע זענען פאַלאַנזידט, נאָר די זשידעס האָבען בדעה צו רוסיפיצירען זיך און דוקא איצט! און דאָס איז אַלץ דערפאַר, וואָס אייערע אויפזעהער קוקען דער רוח ווייס אויף וואָס. טפוי!

דער גראַף איז אויפגעשפּרונגען פון סאָפע און איז אויפגערעגט וועגען הין און צורוק, קוקענדיג מיט צאָרן אויף אַנדריי'ען.

— ווען מיר זאָלען געווען וויסען, אז דאָ ווערט געפאַלאַנזעוועט אַזאַ מין זאַך, — האָט ער צוגעגעבען מיט דעם זעלבען טאָן, — וואָלטען מיר שוין געוואוסט וואָס צו טאָן. ביי אונז איז דען פאַראַן וועניג מיטלען? איין ווערט — וואָלט די גאַנצע באַנדע דעם חשק פאַרלוירען צו זייער נבלה'ריי.

— און איצט קאָן מען דען ניט?

— האָט פאַן אַנדריי ערוואַכט צו פרעגען.

— איצט, — האָט דער גראַף געענטפערט, — וועט מען שוין מיט א ווערט גאַרניט מאַכען. איצט דאַרף מען שוין אַרבייטען, און דערביי זעהר פאַרזיכטיג. דו פאַרגעס ניט, אז מיר האָבען דאָ צו טאָן מיט די זשידעס. איז גאָר עפּעס ניט אַזוי, וועלען זיי מאַכען אַזאַ גוואַלד־געשריי, אַז גאַנץ אייראָפּאַ וועט צו הילף אַנקומען. דאָס איז א פאַלק א דורכגעפריבענעס און מיט גרוי־סע פאַרבינדונגען. אין פראַנקרייך, אין ענגלאַנד האָבען זיי מיניסטערען. מיט־גלידער אין פאַרלאַמענט פון זייערע, די גאַנצע אייראָפּעאישע פּרעסע איז אין זייערע הענט. מיט איין וואָרט, זיי קאָנען אונז פאַרקאַכען אַזאַ קאַשע, אַז עס וועט זיך אונז אין האַלז שטעקען. מיר דאַרפען דעריבער פיהרען מיט זיי פּאָליטיק, פאַרשטעהסטו?

פיהרען א פּאָליטיק מיט די זשידעס! און דאָס איז אַלץ דערפאַר, וואָס מיר זענען אַזעלכע גולמ'ס, אז מיר קאָנען גאָר ניט אָפּטאָן באַציִיטענס און ווי נעהערייג איז.

(ווערט פאָרטגעזעצט)

אידיש־פוילישער אָפּמאַך ראַטיפיצירט

(פאָרזעצונג פון פיידזש 1

צוויי, אז די אונאָפּהענגיגקייט פון דער „קאָלאַ" איז יעצט באַגרענעצט. און דריי, אז די מעהרסטע פונקטען פון דער פאָרמולא לאָזען זיך טייטשען אַזוי, אז עס קען ברענגען מעהר שאַדען ווי גוטעס. דעריבער נעהמען די התאַחדות אויף זיך קיין פאַראַנטוואָרטליכקייט פאַר'ן אָפּמאַך.

הייסען זינגען מה יפית

די מיטגלידער פון דער גרינבוים גרופּע האָבען אויך אַרויסגעגעבען אַן ערקלעהרונג אין וועלכער עס ווערט געזאָגט, אַז זיי נעהמען אויף זיך ניט די פאַראַנטוואָרטליכקייט פונ'ם אָפּמאַך.

די לאָדזשער פאָלקס צייטונג האָט אָפּגעדרוקט א שאַרפען אַרטיקעל געגען דעם אָפּמאַך אונטער'ן נאָמען „אין יעצט זינג מה יפית מאַשקע".

אוקראַינער געגען די אידען

די אוקראַינער דעפּוטאַטען אין פּוילישען סיים האָבען אָנגענומען א רעזאָלוציע אין וועלכער די פאַרמולא פון דער „קאָלאַ" ווערט שאַרף קריטיסירט, און זיי ערקלעהרען אָפען אַז זיי וועלען אַרבייטען אין סיים געגען דער „קאָלאַ".

טענדערס פאַרלאַנגט באַאַרד אָף עדיוקיישאָן

פאַרזיגעלטע טענדערס אַדרעסירט צום ביזנעס אַדמיניסטראַטאָר און סעקרעטאַר־טרעזשורער פון „דער זשורנאל" אין דעם פאָלגענדען שטיק:

ביזנעס אַדמיניסטראַטאָר,
„דער אידישער זשורנאל",
ל. ווייט אוו סאָן,
135 סט. פעטריק סטריט,
מאָנטרעאַל, קאַנאַדע.

ליעבער הערן:

אין אַנטוואָרט אויף אייערע פרעגען, מעלדן מיר אייך אַז מיר האָבען אין אונזער מיטן אַ גוטע אָפּשטעלונג פון אַ גאַנץ יאָר אַ גאַנץ נייע אָפּטיילונג פון אונזערע לערנען אין אַ גאַנץ נייע בנין, אין אַ גאַנץ נייע אָרט, אין אַ גאַנץ נייע אָרט, אין אַ גאַנץ נייע אָרט